

Metodološki pristopi arheoloških raziskav

Nosilec predmeta: doc. dr. Alenka Tomaž

Vsebina:

Predmet zaradi obsežnosti tematike vsebinsko obsega več zaključenih tematskih sklopov, ki se vsebinsko med seboj deloma tudi prepletajo. V prvem tematskem sklopu bodo predstavljene osnovna terminologija in koncepti, temeljne kategorije arheoloških virov, principi naravnega in kulturnega formiranja arheološkega zapisa in temeljna načela arheološke stratigrafije. V drugem sklopu bodo predstavljene metode arheoloških raziskav, ki so pomembne za oceno arheološkega potenciala najdišča, med njimi historična analiza prostora, analiza obstoječih podatkov, GIS analize, metode daljinskega zaznavanja (aerofotografija, lidarska snemanja, termokamera, hidrografske izmere), ekstenzivni terenski pregledi odprtih površin (ETP), ekstenzivne geofizikalne raziskave. Z njimi bo študent pridobil vpogled predvsem v tisti del arheoloških raziskav, ki se ukvarjajo z vprašanjem "kje" se nahajajo arheološka najdišča in kako jih zaznati?. V tretjem vsebinskem sklopu bodo natančneje predstavljene metode arheoloških raziskav, s katerimi se določi vsebina in sestava najdišča, med njimi intenzivni terenski pregledi odprtih površin (ITP), intenzivni terenski pregledi zaprtih površin, podvodne raziskave, vrtine in ročno kopanje v mreži 10 x 10 m, geofizikalne raziskave – intenzivno. Nadrobno pa bo podana tudi predstavitev sodobnih metod arheoloških izkopavanj, standarde in minimalne standarde arheološkega dokumentiranja na terenu in primere dobre prakse. V četrtem tematskem sklopu bodo predstavljene metode datiranja arheoloških ostalin, se pravi, da bodo prikazan repertoar metod, s pomočjo katerih se lahko odgovori na vprašanje kam časovno sodijo odkrite arheološke ostaline. Predstavljeni bodo principi in metode t.i. relativne kronologije (stratigrafija, tipološka sekvenca, lingvistično datiranje idr.) in metode absolutnega datiranja (koledarska in historična kronologija, letni ciklusi (varve), radiokarbonska datiranja, dendrokronologija idr.). V petem vsebinskem sklopu pa bodo predstavljene osnove poizkopavalne obravnave arheoloških najdb in analitski pristop v raziskavah arheološke materialne kulture (arheološke analize, naravoslovne analize idr.).

Cilji:

Glavni cilj predmeta je študente seznaniti z temeljnimi koncepti arheoloških raziskav in njihovo metodologijo ter jih opremiti z znanjem za samostojno raziskovalno delo. Študent se seznani z razvojem posameznih raziskovalnih strategij in osnovnimi premisami sodobnega raziskovalnega dela v arheološki stroki. Poseben poudarek je namenjen načrtovanju, organiziranju in izvedbi arheoloških raziskav z namenom, da pridobijo znanja, ki bodo osnova njihovega lastnega raziskovalnega dela. Študentje se spoznajo z metodami interdisciplinarnih raziskav (predvsem naravoslovnih) in njihovo uporabo pri reševanju določenih raziskovalnih vprašanj v arheologiji.

Splošne kompetence:

Študentje se spoznajo z metodami raziskovalnega dela, pri čemer se naučijo uporabe specifičnih raziskovalnih metod pri reševanju različnih znanstvenih problemov. Tekom seminarskega dela se poskusijo v načrtovanju, organiziranju in izvedbi samostojne raziskave, ob čemer se naučijo poiskati različne informacijske vire in jih tudi korektno uporabiti. Naučijo se kritičnega vrednotenja potenciala arheoloških virov kakor tudi kritičnega odnosa do znanstvenih in neznanstvenih besedil.

